

дослідженнях. Умовно їх можна назвати як «співпереживання» і «співчуття». *Einfühlung* (співпереживання) – стан злиття з об’єктом симпатії, ідентифікація з його переживанням; *Mitgefühl* (співчуття) – участь в переживанні іншої людини при збереженні незалежних відчуттів суб’єкта, його цілісності. Співчуття за Шелером – дійсна симпатія. Саме у цьому стані відбувається емоційна реалізація людяності.

Література:

- 1) Изард К. Е. Эмоции человека / К. Е. Изард. – М. : Изд. МГУ, 1980. – 440 с.
- 2) Смит А. Теория нравственных чувств, или Опыт исследования о законах, управляющих суждениями / А. Смит. СПб. : И. И. Глазнов, 1895. – 119 с.
- 3) Шопенгауэр А. Новые паралипомены : Отдельные, но систематически изложенные мысли о разного рода предметах (1810 – 1860) / Артур Шопенгауэр // Об интересном. – М. : Олимп, АСТ-ЛТД, 1997. – С. 68–401.

Сучасний номадизм як спосіб життя людини ХХІ ст.

Тетяна Безпрозванна

КУ ім. Б.Грінченка (Київ, Україна)

У останні десятиліття ХХ століття людство вступило в нову епоху всесвітньої історії. Її головна ознака – корінний, планетарний переворот в телекомунікаційних засобах спілкування. Сучасне інформаційне (постіндустріальне) суспільство – це фаза, «хвиля» у розвитку цивілізації, в якій головними продуктами виробництва і головним чинником усіх суспільних змін стають не речі та енергія, а інформація, знання та їх ефективне використання [Дубов 2008, с. 3–4].

Від інформації та її експлуатації починає залежати якість життя людини, як і перспективи соціальних змін та економічного розвитку. Під впливом досягнень у сфері інформації та знання перебувають також стандарти життя, форми праці і відпочинку, система освіти і ринок. Ці кардинальні зміни у суспільстві обумовлюють виникнення ново-

го психологічного типу особистості з новими цілями та цінностями, необхідними йому для виживання у нових умовах. Усе це є причиною появи феномену номадизму як нового способу життя та мислення людини у ХХІ столітті.

Номадизм – це сучасне наукове поняття, що означає: 1) кочовий (мобільний) спосіб життя людей, характерний для носіїв субкультури ХХІ століття; 2) концепцію, згідно якої майбутнє людства бачиться не в національно-територіальній замкненості та обмеженості, а у вільному пересуванні по всій планеті людей та їх творінь; всепланетне кочівництво.

«Нова людина» ХХІ століття має бути здатною адекватно сприймати виклики нового часу, досягати успіхів у цих соціальних умовах, а також створювати якісно нову соціальну структуру, що відповідає її сучасним потребам.

Своєрідну спробу з'ясувати логіку еволюції сучасного світу та виділити його складові поставив перед собою дослідник глобалізаційних процесів Жак Атталі – відомий французький економіст, сучасний мислитель-футуролог і активний громадський діяч. Дослідник відстоює точку зору про те, що історія неминуче рухається в єдиному напрямку так, що жодній силі, навіть наймогутнішій, до теперішнього часу не вдалося її серйозно змінити: із століття в століття людство ставить вище за усі інші цінності індивідуальну свободу. Це здійснюється за допомогою: 1) систематичної відмови від підпорядкування усіляким формам поневолення; 2) технічного прогресу, який дозволяє зменшувати зусилля, що вимагаються від людини; 3) лібералізації моралі, політичних систем, мистецтва та ідеологій.

Ж. Атталі у своїй праці «На порозі нового тисячоліття» змальовує образ нового соціального світу, його еволюцію, узятую на світовому рівні на майбутню чверть століття, і досліджує специфіку його економічної, політичної, соціальної та ідеологічної організації. Він переконаний, що осілий спосіб життя суспільства відбиває лише проміжний етап між двома етапами номадизму. Слово «номад» (кочівник) Ж. Атталі вибрав цілком свідомо. На його думку, це поняття є ключовим терміном для позначення культури споживання й визначення стилю життя у майбутньому тисячолітті [Горбунова 2008, с. 53].

Аналізуючи вступ людства в надіндустріальне століття, французький філософ відзначає такий істотний фактор цього процесу, як створення на основі передових технологій нових видів портативних

виробів і товарів, які нададуть людям недосяжної раніше можливості освіти, роботи, творчості, комунікації, розвитку. Ці нові об'єкти автор називає «кочівницькими об'єктами», оскільки усі вони будуть легкими, транспортабельними – такими, що кожна людина зможе їх постійно носити з собою. Номадичні предмети об'єднані одним стрижневим принципом: всі вони створені для маніпуляції інформацією – образами, формами, звуками, причому роблять це на величезних швидкостях. Усі ці номадичні предмети змінять у недалекому майбутньому взаємини в усьому спектрі сучасного життя й, насамперед, змінять ставлення людини до самої себе [Аттали].

Отже, настання «суспільства кочівників» виявляється через появу нових об'єктів, які складають єдине ціле із людиною. Ці об'єкти мають стати символами нового суспільства, у якому людина, так само, як і предмет, будуть знаходитися в постійному пересуванні, без адреси чи стабільної родини. Людина буде нести на собі, у самій собі те, у чому знайде своє втілення її соціальна цінність. Вона буде змушена конформувати з суспільством кочівників, адже в іншому разі буде виключена із нього. Прагнення індивіда бути «нормальним» стане двигуном соціальної адаптації, в результаті чого нові об'єкти перевернуть ритм життя і радикально змінять ставлення людини до культури, науки, родини, Батьківщини та світу в цілому.

Література:

1) Аттали Ж. На пороге нового тысячелетия / Ж. Аттали. – М. : Международные отношения, 1993. – 135 с. – Режим доступа: http://royallib.ru/read/attali_gak/na_poroge_novogo_tisyacheletiya.html#0. – [Название с экрана].

2) Горбунова Л. Номадизм як спосіб мислення та освітня стратегія. Стаття І. Онтологічні засади номадичного мислення / Л. Горбунова // Філософія освіти. – №1–2. – 2008. – С. 45–60.

3) Дубов Д.В. Інформаційне суспільство в Україні : глобальні виклики та національні можливості : аналіт. доп. / Д.В. Дубов, О.А. Ожеван, С.Л. Гнатюк. – К. : НІСД, 2010. – 64 с.